

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про затвердження Методики
розрахунку тарифу на послуги
постачальника «останньої надії»

Відповідно до законів України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та «Про ринок електричної енергії» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Методику розрахунку тарифу на послуги постачальника «останньої надії», що додається.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її опублікування в офіційному друкованому виданні – газеті «Урядовий кур'єр».

Голова НКРЕКП

О. Кривенко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Національної комісії,
що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг
№ _____

МЕТОДИКА
розрахунку тарифу на послуги постачальника «останньої надії»

1. Загальні положення

1.1. Ця Методика відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» визначає процедуру та механізм формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» – енергопостачальника державної форми власності, що відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям, на якого Кабінет Міністрів України тимчасово поклав обов'язки щодо надання послуг постачальника «останньої надії», якщо конкурс з визначення постачальника «останньої надії» не відбувся, і враховує принципи відшкодування економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», та отримання обґрунтованого рівня прибутку.

1.2. У цій Методиці терміни вживаються в таких значеннях:

базовий період – період тривалістю півроку, який передує розрахунковому періоду;

дата початку дії нового ринку електричної енергії – дата запровадження двосторонніх договорів, ринку «на добу наперед», внутрішньодобового ринку та балансуючого ринку;

побутовий споживач – фізична особа, яка використовує електричну енергію для забезпечення власних побутових потреб, що не включають професійну та/або господарську діяльність, або юридична особа, що об'єднує фізичних осіб, які використовують електричну енергію для забезпечення власних побутових потреб, та розраховується з електропостачальником за загальним розрахунковим засобом обліку (ОСББ, житлово-експлуатаційні організації, садові товариства, гуртожитки тощо);

розпорядник системи розрахунків Оптового ринку електричної енергії України – юридична особа, яка забезпечує функціонування оптового ринку в частині розподілу навантажень між генеруючими джерелами електричної енергії, формування ринкової ціни, розрахунку платежів за електричну енергію та відповідний обмін даними між учасниками оптового ринку;

розрахунковий період – період тривалістю півроку, на який здійснюються розрахунки тарифів;

тариф на послуги постачальника «останньої надії» – розмір плати в розрахунку на одиницю обсягу постачання електричної енергії постачальника «останньої надії», що забезпечує відшкодування постачальнику «останньої надії» обґрунтованих витрат, пов'язаних з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», а також отримання прибутку.

Інші терміни в цій Методиці вживаються у значеннях, наведених у законах України «Про електроенергетику», «Про ринок електричної енергії», Правилах ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 308, та Правилах роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 312.

2. Порядок розрахунку тарифу

2.1. Тариф на послуги постачальника «останньої надії» розраховується НКРЕКП для побутових споживачів та непобутових споживачів, у тому числі малих непобутових споживачів, на розрахунковий період.

2.2. Тариф на послуги постачальника «останньої надії» на розрахунковий період розраховується за формулою

$$T^{OH} = \Pi_{\max}^{RDH} - \Pi_{\text{сер}}^{RDH}, \text{ грн/МВт}\cdot\text{год},$$

де T^{OH} – тариф на послуги постачальника «останньої надії», грн/МВт·год;

Π_{\max}^{RDH} – фактична середньомісячна середньоарифметична ціна на електричну енергію за 4 години з максимальною середньомісячною ціною, що склалася на ринку «на добу наперед» за перші 5 місяців базового періоду, яка визначається та оприлюднюється оператором ринку на його офіційному веб-сайті у строки, визначені НКРЕКП, грн/МВт·год;

$\Pi_{\text{сер}}^{RDH}$ – фактична середня ціна на електричну енергію, що склалася на ринку «на добу наперед» за перші 5 місяців базового періоду, яка визначається та оприлюднюється оператором ринку на його офіційному веб-сайті у строки, визначені НКРЕКП, грн/МВт·год.

2.3. НКРЕКП оприлюднює тариф на послуги постачальника «останньої надії» на офіційному веб-сайті не пізніше ніж за 5 днів до початку розрахункового періоду, на який встановлений цей тариф.

3. Порядок розрахунку тарифу на перехідний період

3.1. Тариф на послуги постачальника «останньої надії» до початку дії нового ринку електричної енергії та протягом першого розрахункового періоду для побутових споживачів та непобутових споживачів, у тому числі малих непобутових споживачів, розраховується НКРЕКП.

3.2. Тариф на послуги постачальника «останньої надії» до початку дії нового ринку електричної енергії та протягом першого розрахункового періоду розраховується за формулою

$$T_{\text{пер}}^{\text{ОН}} = \Pi_{\text{мах}}^{\text{ОР}} - \Pi_{\text{сер}}^{\text{ОР}}, \text{ грн/МВт}\cdot\text{год},$$

де $T_{\text{пер}}^{\text{ОН}}$ – тариф на послуги постачальника «останньої надії» до початку дії нового ринку електричної енергії та протягом першого розрахункового періоду, грн/МВт·год;

$\Pi_{\text{мах}}^{\text{ОР}}$ – фактична середньомісячна середньоарифметична ціна купівлі електричної енергії у години максимального навантаження, що склалася на Оптовому ринку електричної енергії України, за жовтень 2018 року, яка визначається та оприлюднюється розпорядником системи розрахунків Оптового ринку електричної енергії України на його офіційному веб-сайті протягом перших 5 днів листопада 2018 року, грн/МВт·год;

$\Pi_{\text{сер}}^{\text{ОР}}$ – фактична середня ціна купівлі електричної енергії, що склалася на Оптовому ринку електричної енергії України, за жовтень 2018 року, яка визначається та оприлюднюється розпорядником системи розрахунків Оптового ринку електричної енергії України на його офіційному веб-сайті протягом перших 5 днів листопада 2018 року, грн/МВт·год.

3.3. НКРЕКП оприлюднює тариф на послуги постачальника «останньої надії» до початку дії нового ринку електричної енергії та протягом першого розрахункового періоду на офіційному веб-сайті не пізніше ніж за 5 днів до початку дії цього тарифу.

Заступник директора Департаменту із
регулювання відносин у сфері енергетики

А. Огньов

**Аналіз впливу проекту постанови НКРЕКП
«Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги постачальника
«останньої надії», що має ознаки регуляторного акта**

I. Визначення проблеми

Відповідно до законів України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) НКРЕКП здійснює державне регулювання ринку електричної енергії.

Відповідно до Закону на ринку електричної енергії з'являється новий суб'єкт – постачальник «останньої надії» – визначений відповідно до Закону електропостачальник, який за обставин, встановлених Законом, не має права відмовити споживачу в укладенні договору постачання електричної енергії на обмежений період часу.

Частиною третьою статті 6 Закону визначено, що до повноважень НКРЕКП на ринку електричної енергії належить, зокрема, розроблення методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника «останньої надії».

Положеннями статті 64 Закону визначено, що ціна (тариф) на послуги постачальника «останньої надії» визначається за результатами конкурсу.

У разі якщо конкурс на визначення постачальника «останньої надії» не відбувся, ціна (тариф) на послуги тимчасово призначеного постачальника «останньої надії» встановлюється Регулятором згідно із затвердженою ним методикою та має враховувати економічно обґрунтовані витрати, пов'язані з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», а також норму прибутку з урахуванням особливостей діяльності такого електропостачальника.

Проектом постанови НКРЕКП враховано законодавчі зміни та визначено процедуру та механізм формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» побутовим та непобутовим споживачам, у тому числі малим непобутовим споживачам, а також формування тарифу на перехідний період. При цьому, враховуючи особливості діяльності постачальника «останньої надії», що зокрема полягають у короткочасності постачання електричної енергії споживачу (протягом строку, що не може перевищувати 90 днів) та непередбачуваності щодо кількості таких споживачів та можливого обсягу їх споживання, проектом постанови не передбачено порядок формування прогнозованого необхідного доходу та структуру тарифу постачальника «останньої надії». Для врахування економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», а також норму прибутку з урахуванням особливостей його діяльності пропонується визначати тариф на послуги постачальника «останньої надії» як різницю між фактичними максимальними та середніми цінами, що склалися на ринку «на добу наперед» (оптовому ринку електричної енергії України на перехідний період).

Ураховуючи зазначене, НКРЕКП розроблено проект постанови «Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги постачальника «останньої надії» (далі – проект постанови), яка визначає процедуру та механізм формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії».

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	Забезпечення можливості постачання електричної енергії побутовим споживачам на обмежений період часу за обставин, встановлених Законом та правилами роздрібного ринку	
Держава	Стабільне функціонування паливно-енергетичного комплексу України Реалізація державної політики в сфері паливно-енергетичного комплексу України	
Суб'єкти господарювання	Забезпечення можливості постачання електричної енергії непобутовим споживачам, у тому числі малим непобутовим споживачам, на обмежений період часу за обставин, встановлених Законом та правилами роздрібного ринку	

II. Цілі державного регулювання

Проект постанови визначає процедуру та механізм формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» – енергопостачальника державної форми власності, що відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям, на якого Кабінет Міністрів України тимчасово поклав обов'язки щодо надання послуг постачальника «останньої надії», якщо конкурс з визначення постачальника «останньої надії» не відбувся, і враховує принципи відшкодування економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», та отримання обґрунтованого рівня прибутку.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Розроблення методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника «останньої надії» передбачено Законом. Відсутність нормативного-правового акта не забезпечить досягнення визначених Законом цілей
Альтернатива 2. Розробка та прийняття нового регуляторного	Дозволить виконати вимоги Закону, відповідно до якого, у разі якщо конкурс на визначення постачальника «останньої надії» не відбувся, ціна (тариф) на послуги

акта	тимчасово призначеного постачальника «останньої надії» встановлюється Регулятором згідно із затвердженою ним методикою.
------	---

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

1) Оцінка впливу на сферу інтересів держави:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Відсутні	Відсутні
Альтернатива 2. Розробка та прийняття нового регуляторного акта	1. Стабільне функціонування паливно-енергетичного комплексу України 2. Реалізація державної політики в сфері паливно-енергетичного комплексу України	Відсутні

2) Оцінка впливу на сферу інтересів громадян:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Відсутні	Відсутні
Альтернатива 2. Розробка та прийняття нового регуляторного акта	Забезпечення можливості постачання електричної енергії побутовим споживачам на обмежений період часу за обставин, встановлених Законом та правилами роздрібного ринку	Відсутні

3) Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Додаткових витрат немає	Відсутні
Альтернатива 2. Розробка та прийняття нового регуляторного акта	Забезпечення можливості постачання електричної енергії непобутовим споживачам, у тому числі малим непобутовим споживачам, на обмежений	Не потребує додаткових витрат

	період часу за обставин, встановлених Законом та правилами роздрібного ринку	
--	--	--

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	0	Не досягає поставленої мети. Відсутність нормативно-правового акта не забезпечить досягнення визначених Законом цілей
Альтернатива 2. Розробка та прийняття нового регуляторного акта (обрана альтернатива)	4	Дозволяє вирішити проблему найбільш ефективним шляхом. Забезпечить визначення процедури та механізму формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» – енергопостачальника державної форми власності, що відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям, на якого Кабінет Міністрів України тимчасово поклав обов'язки щодо надання послуг постачальника «останньої надії», якщо конкурс з визначення постачальника «останньої надії» не відбувся

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи в рейтингу
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Відсутні	Відсутні	Не вирішує проблему
Альтернатива 2. Розробка та прийняття нового регуляторного акта (обрана альтернатива)	Забезпечує досягнення цілей державного регулювання	Відсутні	Дозволяє досягти цілей державного регулювання

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1. Збереження чинного регулювання	Не вирішує проблему та не забезпечує досягнення цілей державного регулювання	Відсутній
Альтернатива 2. Розробка та прийняття нового регуляторного акта (обрана альтернатива)	<p>Дозволяє вирішити проблему найбільш ефективним шляхом з найменшим використанням ресурсів, забезпечує досягнення цілей державного регулювання</p> <p>Дозволить виконати вимоги Закону щодо розроблення Регулятором методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника «останньої надії» та забезпечить визначення процедури та механізму формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» – енергопостачальника державної форми власності, що відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям, на якого Кабінет Міністрів України тимчасово поклав обов'язки щодо надання послуг постачальника «останньої надії», якщо конкурс з визначення постачальника «останньої надії» не відбувся</p>	Відсутній

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Прийняття постанови «Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги постачальника «останньої надії» забезпечить визначення процедури формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» – енергопостачальника державної форми власності, що відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям, на якого Кабінет Міністрів України тимчасово поклав обов'язки щодо надання послуг постачальника «останньої надії», якщо конкурс з визначення постачальника «останньої надії» не відбувся, і враховує принципи відшкодування економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», та отримання обґрунтованого рівня прибутку.

Крім того, проект постанови передбачає визначення тарифу на послуги постачальника «останньої надії» на перехідний період до дати початку дії нового ринку електричної енергії та протягом першого розрахункового періоду з дати початку дії нового ринку електричної енергії.

Впливу зовнішніх факторів, що можуть мати негативний вплив на виконання вимог регуляторного акта, не очікується.

Надано високу оцінку можливості впровадження та виконання вимог регуляторного акта суб'єктом господарювання.

Характеристика механізму повної або часткової компенсації можливої шкоди у разі настання очікуваних наслідків дії акта не розроблялась, оскільки введення в дію положень регуляторного акта не призведе до настання будь-яких негативних наслідків.

Функції в частині здійснення державного контролю та нагляду за додержанням вимог акта будуть здійснюватись державними органами, яким, відповідно до законодавства, надані такі повноваження.

VI. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Термін дії акта не обмежений та може бути змінений у разі внесення відповідних змін до законодавства.

VII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Результативність дії постанови НКРЕКП «Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги постачальника «останньої надії» визначається такими показниками:

1) розміром надходжень до Державного бюджету України – надходження до Державного бюджету України у зв'язку з прийняттям регуляторного акта не передбачаються;

2) кількістю суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія регуляторного акта – дія акта поширюватиметься на електропостачальника, визначеного відповідно до Закону за результатами конкурсу, проведеного у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, або, якщо конкурс не відбувся, на електропостачальника державної форми власності, який відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям, на якого Кабінет Міністрів України з метою забезпечення загальносуспільних інтересів тимчасово, на строк до шести місяців, поклав обов'язки щодо виконання функцій постачальника «останньої надії»;

3) рівнем поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта – середній.

Відповідно до статті 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» проект постанови, аналіз впливу проекту постанови НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, та повідомлення про оприлюднення розміщено на офіційному веб-сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, в мережі Інтернет <http://nerc.gov.ua>.

НКРЕКП у межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо норм проекту регуляторного акта і надаватиме роз'яснення щодо застосування акта, який буде опубліковано в засобах масової інформації після його прийняття.

VIII. Очікувані результати прийняття регуляторного акта

Прийняття постанови НКРЕКП «Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги постачальника «останньої надії» дозволить виконати вимоги Закону щодо розроблення Регулятором методики розрахунку ціни (тарифу) на послуги постачальника «останньої надії» і забезпечить визначення процедури та механізму формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» – енергопостачальника державної форми власності, що відповідає кваліфікаційним вимогам та критеріям, на якого Кабінет Міністрів України тимчасово поклав обов'язки щодо надання послуг постачальника «останньої надії», якщо конкурс з визначення постачальника «останньої надії» не відбувся.

Голова НКРЕКП

О. Кривенко

ОБГРУНТУВАННЯ
схвалення проекту постанови НКРЕКП
«Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги
постачальника «останньої надії»

Відповідно до Законів України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) НКРЕКП здійснює державне регулювання ринку електричної енергії.

Відповідно до Закону на ринку електричної енергії з'являється новий суб'єкт – постачальник «останньої надії» – визначений відповідно до Закону електропостачальник, який за обставин, встановлених Законом, не має права відмовити споживачу в укладенні договору постачання електричної енергії на обмежений період часу.

Статтею 64 Закону визначено, що ціна (тариф) на послуги постачальника «останньої надії» визначається за результатами конкурсу.

У разі якщо конкурс на визначення постачальника «останньої надії» не відбувся, ціна (тариф) на послуги тимчасово призначеного постачальника «останньої надії» встановлюється Регулятором згідно із затвердженою ним методикою та має враховувати економічно обгрунтовані витрати, пов'язані з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», а також норму прибутку з урахуванням особливостей діяльності такого електропостачальника.

При цьому, відповідно до Прикінцевих та перехідних положень пункту 17 розділу XVII Закону, визначено Регулятору затвердити документи протягом 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом, забезпечити прийняття та затвердження інших нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

З огляду на зазначене, НКРЕКП було розроблено проект постанови НКРЕКП «Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги постачальника «останньої надії» (далі – Проект постанови).

Проект постанови відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» визначає процедуру та механізм формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» і враховує принципи відшкодування економічно обгрунтованих витрат, пов'язаних з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», та отримання обгрунтованого рівня прибутку.

Проектом постанови НКРЕКП враховано законодавчі зміни та визначено процедуру та механізм формування тарифу на послуги постачальника «останньої надії» побутовим та непобутовим споживачам, у тому числі малим непобутовим споживачам, а також формування тарифу на перехідний період. При цьому, враховуючи особливості діяльності

постачальника «останньої надії», що зокрема полягають у короткочасності постачання електричної енергії споживачу (протягом строку, що не може перевищувати 90 днів) та непередбачуваності щодо кількості таких споживачів та можливого обсягу їх споживання, проектом постанови не передбачено порядок формування прогнозованого необхідного доходу та структуру тарифу постачальника «останньої надії». Для врахування економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з особливим режимом роботи та ризиками від провадження діяльності постачальника «останньої надії», а також норму прибутку з урахуванням особливостей його діяльності пропонується визначати тариф на послуги постачальника «останньої надії» як різницю між фактичними максимальними та середніми цінами, що склалися на ринку «на добу наперед» (оптовому ринку електричної енергії України на перехідний період).

Отже, пропонується схвалити проект постанови НКРЕКП «Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги постачальника «останньої надії» та розмістити його на офіційній сторінці в мережі Інтернет за адресою: www.nerc.gov.ua з метою одержання зауважень та пропозицій.

**Заступник директора Департаменту із
регулювання відносин у сфері енергетики**

А. Огньов